

Vychází každý čtvrtek o
9. hodině. Expedicí se
nachází v Nových alejích
číslo 116.

DALEBOR.

Předplacení při odbírání
v Praze pro měsíce říjen,
listopad a prosinec 50 kr.,
s poštou 1 zl.

Hudební týdeník s měsíční notovou přílohou.

Odpovědný redaktor:
Emanuel Meliš.

Nakladatel:
Robert Veit.

Číslo 13.

30. prosince 1858.

1. ročník.

Antonín Rubinstein.

Životopisní nástin, sděluje redaktor.

(Dokončení.)

Že pro vzdálenost dlouho na vysvědčení čekati bylo, dá se mysliti. Mezi tím se policie dověděla o věcech Rubinsteinových, jež za emiséra držela, i bylať úmyslu, odeslati ho do Sibíře. Ani zkouška, jižto v policejním kanceláři na piano odbýval, ba ani přímluva mecenáše hraběte Vielhorského, jenž se živě Rubinsteina ujímal, nebyly s to, Rubinsteina nesnází sprostiti. Policie se obávala, že hrabě sám oklamán jest. Konečně chtěla šťastná náhoda, že se hrabě, dělaje návštěvu arcivévodkyni Heleně, o této záležitosti zmínil. Vysokorodá paní měla útrpnost s trapným stavem umělce, na jehožto talent již z mladí se upamatovala. Rubinstein směl se kněžně představití a na její přání bylo od všeho upuštěno.

Rubinstein oželel při této záležitosti toliko své skladby. Buď že bedna při dovozu se ztratila aneb schvalně odstraněna byla, zkrátka: vzdor zápisu a reklamací nebyla více k dostání a skladatel viděl se nucena, poznovu ztrátu svou komponováním vynahradit, což se mu pomocí jeho výtečné paměti větším dílem podařilo.

Tato činnost, jakož i nové výtvoř (plody), které bez přestání vyrůstaly, zdržely ho v Petrohradě až do roku 1854. V tomto čase povstaly mimo větší část jeho instrumentalních skladeb také jeho národní opery, kteréž tam od r. 1850—1853 provedeny byly, a od téhož času na repertoiru ruského jeviště se drží.

Nyní přišel čas pro Rubinsteina, by, povzbuzen byv svou ochraňkyní a zvláště hrabětem Vielhorským, se svými skladbami před světem vystoupil. Jsa podporován od obou příznivců hojnými prostředky (hrabě sám mu daroval na cestu 2000 rublů), vykonal samostatně svou první uměleckou cestu co virtuos a skladatel po Německu, Francii, Anglii na podzim r. 1854. Všude slavil Rubinstein svou virtuositou u obecenstva triumfy, co zatím kritika s řídkými výminkami zvláště z počátku naproti mu se postavila, a ještě dosud, kdež Rubinsteinova velká znamenitost co tvůrčího ducha se upřítí nedá.

Tato umělecká cesta, toliko malým odpočinkem v Biberichu a Baden-Baden přetržena, trvala až do roku 1856, kdež k slavnosti korunování císaře do Petrohradu povolán jest. Zde komponoval svou plesojevnou ouverturu, jejížto dedikací vládce přijal a umělci diamantový prsten daroval. Jsa v komonstvu své ochraňkyně, vévodkyně Heleny, opustil opět svou vlast. Zdržev se dlouhý čas v Nizze, započal druhou svou uměleckou cestu, kteráž ho r. 1857 do Vídně a Peště přivedla. Odtud odebral se do Prahy, kdež dne 10. a 14. února t. r. ve dvou koncertech s nejskvělejší výsledkem vystoupil a od obecenstva i kritiky velké pochvaly došel. Jednota k zvelebení hudebního umění v Čechách vyvolila ho za čestného úda. Z Prahy odejel do Výmaru, kdež se jeho oratorium „Ztracený ráj“ kollegialním návodem Fr. Liszta provozovalo, pak do Paříže a Londýna, odkud se do své vlasti navrátil. Není tomu ani měsíc, co od J. M. císaře ruského za ředitele Petrohradské opery s ročním platem 4800 rublů jmenován jest.

Rubinstein jest prostřední složitě postavy, černých hustých kadeří, silně vystávajícího a bledého obličej, jehož široké čelo a jiskrnaté oko velkého ducha prozrazují.

Rubinsteinovy skladby jsou duchaplné, originalní, vynikající vzletem, hlubokým citem a fantasií. Z klavírních kusů nejoblíbenější jsou: Polonaise (op. 5, čís. 1), Tarantell (op. 6), Deux nocturnes (op. 10), Romance et impromptu (op. 26), Barcarole (op. 45), Six morceaux (op. 51) a Deux melodies, jakož i mnohé jiné. Trvanlivější cenu mají hlavně jeho 3 krásná tria, pak oratorium „Ztracený ráj“, symfonie „Ocean“ a jeho opery: „Dimitri Burkoj“, opera ve 3 dějstvích, ježto se r. 1850 v divadle v Petrohradě dávala; „Pomsta“, opera v 1 dějství, též v Petrohradě provozována; „Lovci Sibírští“, opera v 1 dějství a „Tomáš blázen“, opera v 1 dějství. O skladbách jeho vyšly obšírné kritiky v Brendlových „Hudebních Novinách“, pak v „Listech hudebních“ od Zellnera a Laurencina.

Že Rubinsteinův duch a tvůrčí síla mnohými dary hudební literaturu obdaří, dá se nadíti a to tím více, anto se nyní ve skvělých okolnostech nachází.

M a j o r a n o .

Novelletka ze života hudebnického.

(Dokončení.)

Nacházíme velkého pěvce ve skvostné, lepou vůni zápachající komnatě mladé a krásné Pařížanky.

Dáma tato, řídíc se dle denní mody, slyšela znamenitého Cafarelliho, obdivovala se mu, a seznámivši se s ním v jistém salonu blíže hlavního města, pozvala ho k sobě, důvěřujíc se v jeho neškodnost. Jsouc náruživá ctitelka hudby, zpívala s ním mnoho hodin a konečně to přišlo k tomu, že jí umělec pravidelně vyššímu zpěvu vyučoval. Avšak ona se příliš svěřila mladému jinochu.

Postupující přiblížování obou vzbudila brzy v srdci pěvce až dotud nepoznaný cit. Sžírající vášně, jež byla tím mocnější a prudší, anť jí ukojení a ochlazení zevnější neočekávalo, naplňovala jeho duši a zvýšila jeho lásku až k střeštěnosti.

Nemohl se dnes déle zdržeti. Vrhna se svému bůžku k nohám, vyznal jí lásku svou a — neprosil nadarmo.

Ale také ona udušovala jen s tíží vždy mocněji zrůstající náruživostí pro umělce. Jiskra vzňala se v plamen. Ona objala jej s vřelým políbením. Avšak jen okamžik trvala tato blaženost.

Jako žhoucí blesk za jasného nebe, projela jej náhlá zpomínka na jeho málomocnost.

Vyskočil jako zúřivý, bil se do čela a chtěl vyraziti ze dveří.

V tomž okamžení vstoupil sloužící dámy do komnaty a zvěstuje, že škaredě ustrojený kmet, Vlach rodem, v před-síni se nachází, který se nedá odbyti a okamžitě s panem Caffarellim mluvití žádá.

„Vyhoďte ho!“ zvolal rozjitřený zpěvec. „Co zde hledá ten vlaský pes?“

„Milostivý pane“, zajíkl se sloužící v patrné rozpačivosti, „milostivý pane, stařec ten ujišťuje, že jest — váš otec.“

„Můj otec! můj otec!“ křičel divoce Cafarelli a smrtelní bledost pokryla obličej jeho.

V tomto okamžení, kdež beztoho všechny vzteklice pekla naň dorážely, kdež objat jsa ramenama milované dívky své, nesmírné neštěstí dvojnásobnou bolestí cítil, v tomto okamžení přišel mu původce všech těchto ukrutných bolestí, jeho nepřírozený otec před oči, otec, jenž za mrzký peníz budoucnost, lásku a city svého syna prodal. Myšlenka tato byla strašná!

Cafarelli vyřítit se zúřivě ze dveří. Jeho otec s vybledlými vlasy a roztrhanými šaty vyšel mu vstříc a podával mu ruku.

„Bídniče! ty se opovažuješ mým otcem se nazývat?“ křičel zúřivý zpěvec a šmýkal starcem do komnaty své milenky. „Patří zde na tuto dívku, nelitostný ukrutníče, mi-

luju ji a jsem od ní milován. Pochopuješ, co to znamená? Myslíš ještě na Norcii, kde jsi bezprávně budoucnost svého syna zaprodal!“

Nešťastný kmet chtěl mluvit, avšak již tasil Cafarelli meč z pochvy a proklál jím otce.

Bezhlavně padl kmet k zemi.

Pověst o tomto hrozném případě rozšířila se po celé Paříži a přišla konečně k sluchu Ludvíka XV. Král byl tímto příběhem tak dojat, že rozkázal, by Cafarelliho teprv po třech dnech zatknuli.

Otcevrh měl zatím čas, že z Francie prchnouti a do Italie se odebrati mohl. Nepykal činu svého a želel toliko ztráty své milenky, kteráž do kláštera vstoupila, aby smířila zločin, za jehožto příčinu se držela.

Nikdy více nevystoupil Cafarelli na jeviště a zpíval toliko v chrámech.

Papež učinil ho konečně vévodou a vystavěl mu skvostný palác s nápisem: „Amfion Thebas, ego Domum.“

(Amfion vystavěl Theby, já však svůj dům).

Zemřel ve svém vévodství San Donato dne 30. listop. 1783, a zanechal svému bratrovci 12000 dukátů ročních důchodů.

Z vlastiny přel. Věkoslav.

● prvních začátků na piano.

Sděluje *Frant. Blažek*, učitel harmonie na ústavě varhanickém.

(Dokončení.)

XI. Lekcí. Složené taktly.

Tento druh taktu povstává, spojíme-li 2 neb více jednoduchých taktů v jeden, nebo vynecháme-li jednu neb více taktních čar.

Z toho vysvítá, že složený takt právě tolik částí čili dob v sobě chová, kolik těchto více jednoduchých taktů dohromady, z kterýchž on povstal.

Co se dotýče poměru těžkých a lehkých dob v taktu složeném, dlužno pamatovat: ta část, kteráž byla těžkou dobou v taktu jednoduchém, ostává jí i v složeném a které byly předtím lehké, ostanou též tak v složeném taktu.

Spojením rovných taktů obdržíme druh rovného, s násobením nerovných povstane druh nerovného složeného taktu.

Spojíme-li dva dvoučtvrtní taktly aneb což jest to samé, vynechá-li se mezi nimi taktní čára, povstane jeden čtyřčtvrtní takt. To učitel v příkladu ukáže.

Tento nově povstalý takt zahrnuje v sobě čtyry části, z nichž první a třetí jsou těžké, druhá a čtvrtá lehké doby.

Těžké doby vyznačí učitel čárkou.

Pozůstávala-li každá doba z půlnoty, obdržíme čtyřpůlní takt (velký takt). Ze dvou tříčástečných taktů tvoří se jeden šestičástečný takt, v kterémžto jest první a čtvrtá část těžká, ostatní lehké, na př.: ze dvou tříčtvrtních dostaneme jeden šestičtvrtní; ze dvou tříosminových jeden šestiosminový; ze dvou tříšestnáctinových se stane jeden šestišestnáctinový takt.

Na všechny tyto takty uvedou se příklady a vyznačí se těžká doba čárkou.

Stahnutím 3 tříčástečných taktů povstane na př. ze tří tříčtvrtních jeden devítičtvrtní; ze tří tříosminových jeden devítiosminový; devítišestnáctinový jest složen ze tří tříšestnáctinových taktů.

V tomto druhu taktu jest první, čtvrtá a sedmá doba těžká, ostatní doby jsou lehké. Z těchto trojnásobným povstalých taktů jest devítiosminový takt nejužívanější. Na to dá učitel příklady a poznamená těžkou dobu čárkou.

Konečně se mohou čtyry tříčásteční takty v jeden spojit, z čehož povstávají následující způsoby taktu: dvanáctiosminový takt, sestává ze čtyř tříosminových taktů; dvanácti-šestnáctinový takt, kterýž jest ze čtyř tříšestnáctinových taktů složen.

Označení složených taktů děje se tím samým způsobem jako při jednoduchých, počet částí se udává vrchním číslem a jich platnost zase dolejším.

Znamení taktu se staví na linovou soustavu ze začátku skladby neb tonové řady.

Označení taktu rovného rozměru:

čtyřčtvrtní	$\frac{4}{4}$ nebo a sice obyčejněji C.
čtyrosminový	$\frac{4}{8}$
čtyrpůlní	$\frac{4}{2}$

Označení taktu nerovného rozměru:

šestiosminový	$\frac{6}{8}$
šestičtvrtní	$\frac{6}{4}$
šestišestnáctinový	$\frac{6}{16}$
devítiosminový	$\frac{9}{8}$
devítičtvrtní	$\frac{9}{4}$
devítišestnáctinový	$\frac{9}{16}$
dvanáctiosminový	$\frac{12}{8}$

Příklady, které teď učitel co úlohy dává, musí být pro ten neb onen druh takto upůsobivé; notu, na niž akcent připadne, nahoře žák čárkou označí.

Později aby byl žák více k přemýšlování přinucen a noty rozličného druhu upotřebil, ukládá se mu škála od c k rozdělování (rytmisování) do rozličných taktů. Potřeba bude žáka také v ten způsob cvičit, aby citem takt poznával; tedy vedle úloh těchto hraje učitel jednoduché kousky v rozličných taktech, a žák počítáním na hlas takt a části jeho udává.

Pokročil-li žák již tak daleko, že hraje kousky z not, tu zase třeba, aby každou těžkou dobu před lehkou dobou silnějším akcentem vytknul; nebo zřetelnost a srozumitelnost hry nezáleží pouze v úhozu a pružnosti prstů, nýbrž v zachovávání rytmu a držení taktu.

Že jest na hlas počítání pro probuzování rytmického citu převýborný prostředek, bylo již zmíněno.

Žáku pokročilemu neméně bude třeba, šetřiti kromě kratšího také rytmu delšího souměru.

Rhythmus jest hudební interpunkce, kteroužto menší i větší odstávky melodie náležitě od sebe odlučujeme.

Tak jako v čtení, deklamování, nesmí se uprostřed slova, u prostřed souvislé sady jakýsi odpočinek neb přestávka udělati: právě tak jest v hudbě, která sestává tak dobře z period jako mluva.

Mimochodem budiž zde podotknuto, že pokročilemu žáku třeba, by se s periodicky uspořádanou skladbou vždy před hraním seznámil. Dříve mu učitel sám náležitě menší úlomky každé periody naznačí, později však se to zanechá soudnosti žakově *). K rytmickému přednesu periodicky uspořádaných skladeb náleží: začáteční ton periody dostane nejsilnější názvuk, zvláště sejde-li se s těžkou dobou. Začátek dopovědi (Nachsatz) musí být méně vytknutý. Slabšího názvuku jest zapotřebí u menších oddílů (odstavy), které se s čárkou řeči porovnati dají. Aby začátky každého většího neb menšího oddílu značněji vystupovaly, musí se poslední ton každého oddílu o něco méně vydržet nežli jak mu podle taktu přináleží. Prst nesmí na posledním tonu úlomku ostat ležet, čímž lepková hra povstává, nýbrž jemně odzvednout, ne ale ostře odraziti. Tímto povstane malá přestávka, která tento úlomek zřetelný a začátek následujícího úlomku tím více důraznějším činí. Čím význačnější jsou oddíly, tím silněji se toto musí stát. Dále se musí k tomu hledět, zdali půl periody neb celá se ukončuje.

Úlomek nejvíce vyznačený musí se nacházet ku konci úplného závěrku (kadenci). To co dohromady souvisí, nesmí se nižadnou odstávkou od sebe odtrhnouti, ale musí dohromady splynouti, k čemuž také dobrá posloupnost prstů (aplikatura) nemálo přispěje.

Názvuk nevztahuje se jenom na doby ale až na články, ba i až na noty taktní, s tím však rozdílem, že nejsou více tak silné a důrazné.

Anto se tímto číslem běh těchto listů končí, končíme též první oddíl článku našeho v té naději, že opět na přes rok druhý oddíl článku tohoto čtenářstvu podáme.

*) Perioda zove se taková sada, která má dokonalý smysl a závěrek úplně uspokojující. Ona se skládá zase z více menších sad; její první oddíl slove nápověd (Vordersatz), druhý dopověd (Nachsatz). Sada, v níž panuje dokonalá myšlénka, úplné uspokojenosti docházíme ale teprv provedením a objasněním této myšlénky, slove úlomek (Absatz). Tak jako jest takt rovný a rozmanitého rozměru, tak podobně úlomek zahrnuje v sobě rozdílný počet taktů; rovný počet taktu jest ale našemu citu nepřiměřenější. — Menší část, jejíž smysl a uspokojenost u porovnání s úlomek méně úplný se osvědčují, jmenujeme úryvek (Einschnitt). Komu záleží na poznání širšího rytmu, tomu schvalujeme, má-li dostatečnou hbitost prstů, hraní a analysování Mendelssohnových písní beze slov. Slabému prospěje rozbor č. národ. písní.

F E U I L L E T O N.

Zprávy domácí.

Opera. „Der Liebestrank“ (Nápoj lásky). (Dokončení.) Opera tato patří k nejzdařilejším operám Donizettovým veselého druhu. Libretto vyniká pěknými komickými výjevy a může se směle k zdařilým připočísti. Hudba jest něžná, elegantní a velmi melodická. Italům vlastnický humor bije nám v plné své jarosti a roztomilosti do očí a sice v utěšené koketterii Adiny, v lehkověrnosti a žárlivosti Nemorina, u vojenské dvornosti Belcuora. hlavně ale při zázračném lékaři Dulcamarovi. V celku jest živost a národní zvláštnost. S velkou obratností vyhnul se skladatel v této operě rozmluvě, čímž důkazu podal, že komická opera obligátním recitativem získá. Provedení bylo chvalné.

— Koncert jednoty hudebních umělcův dne 23. prosince měl za předmět Hillerovo oratorium: „Die Zerstörung Jerusalems“ (Zboření Jerusalema), ježto se roku 1842 v stavovském divadle provozovalo. Velezajímavé toto dílo, jehožto melodické krásy a duchaplné jednotlivosti velkou půvabností a vřelostí v sobě chovají, vyniká živým, dramatickým výrazem a názornou malbou jednotlivostí. V ohledu tom šlušno pojmenovati hlavně místa se slovy: „Verödet wird Jerusalem“, pak půvabnou arii: „Mit diesen Düften“ (E-mol) a imposantní, vítězný sbor Babyloňanů (C-dur), jehožto hlavní motiv, plechovými nástroji proveden, mohůtně na posluchače působil. Dále pozornost obrátily na sebe sbory (číslo 8): „Eine Seele tief bewegt“ a (číslo 44): „Wir ziehen gebeugt“, které tklivostí každého pohnuly. Ne méně dojímalo významné duetto pro alt (sl. Panaotovičová) a tenor (p. Klimeš): „O wär' mein Haupt eine Thränenquelle“ a mnohá jiná čísla, kterážto vyjmenovati nelze. Toliko nám o velkolepé skladbě této podotknouti dlužno, že v ní panuje charakteristická, významná a se slovy úzce spojená hudba, uslechtilá a překvapující harmonisací a ohratně vedená, hluboce promyšlená instrumentací. To o hudbě. Co do provedení, nemůžeme pánům ředitelům tohoto koncertu prominouti poklesek, jehož se dopustili, dadouce partie tohoto mistrovského díla zpívati začátečnicím a panu Klimešovi, dilettantu z Chrudími. Což nemá Praha žádných umělcův více, že partie v oratoriích, v nichžto jindy ty nejvýtečnější síly účinkovaly, zákyním a dilettantům svěřiti musí? Neb je to jakási protekce? Nechť tomu jest jakkoliv, toliko to jest smutná skutečnost, že oratorium toto takým obsazením velice ztratilo. Pan Klimeš má sice pěkný tenor, jímž na venkově dosti furore dělati může; avšak pěkný hlas nestačí, nejsou-li s ním spojeny promyšlení, přednes a důkladná škola, kteréž panu Klimešovi zcela chybí. Pan Klimeš jest, nemýlíme-li se, samouk, neboť nemá ponětí o ekonomii dechu, o vokalisací a promyšleném přednesu. Sopranistka slečna Ferlesová jest solidní zpěvačka, avšak hlas její není vyrovnaný a zvláště ve vyšší poloze příliš ostrý. Chvalně počínala si slečna Panaotovičová, která pokročivši v přednesu a vyrovnanosti organu, partii své platnosti dodala. Nejvíce vynikl pan Hartmuth, jehožto v pravém smyslu slova umělecký přednes a sympatetický hlas byl léčící balsam na bolná místa, ježto sluch obecnstva při provedení oratoria utrpěl. Sbory a orchestr pod vedením pana kapelníka Škraupa držely se chvalitebně a došly pochvaly. R.

— Koncert pianisty pana L. Kniny dne 26. prosince shromáždil v sále konviktském četné obecnstvo, kte-

réž jakousi sympathií ku koncertistu puzeno, jej chválou obsypalo. Tak byl zevnější výsledek. Co do hry páně Kninovy podotknouti dlužno, že se koncertista svému učiteli panu Jiránkovi koncertem tímto nezavděčil, neboť požadavkům, ježto se nyní od koncertisty žádají, v žádném ohledu zadost neučinil. Technická obratnost, silný úhoz a velká smělost, jsou vlastnosti, jimižto pan Knina honositi se může. Program koncertu byl zajímavý, neboť obsahoval trio (B-dur) od A. Rubinsteina, 17 variací od Mendelssohna, rhapsodii od A. Dreyschoka, Valčík od Chopina a Huldigungsmarsch od F. Liszta. Pan Knina provedl ohromnou úlohu tuto, kterouž jen Dreyschok, Rubinstein, Klara Schumannová úplně rozluštili dovedou, s výsledkem nepatrným, neboť pohřešovali sme v jeho přednesu ducha, citu a hlubšího pojmutí, ano i precisného provedení některých passází, na př. ve skladbě Dreyschokově: „Zum Wintermärchen.“ V koncertu tom účinkovali houslista p. Bauš a cellista p. Schrott velmi chvalitebně. Slečna J. Nejedá zpívala svým slabým organem píseň od Gumberta a Tsischena s prospěchem. R.

— Pan Bedřich Kittl, ředitel konservatoria, jda tyto dny po kamenném mostě, sklouzl a zlámal si levou ruku. Jak se dovídáme, bude tato nehoda bez škodného následku.

Nové hudebniny. Milovníkům tanečních kusů doporučujeme skvostné „Cenní Album“, ježto u Kristofa a Kuhé v Praze v krásné úpravě vyšlo a vkusně u Rödra v Lipsku ryto jest. Obsahuje valčík Brennende Liebe, Sirenen-Quadrille, Schnellsegler-Galopp, Illusions-Polka, Sperl-Polka (tremblante), La mercantil (Polka-Mazur), které vesměs cenou odměněny byly. Album toto prodává se za 1 zl. 45 kr. stř.

(Hr.) **Z Budějovic.** Dne 14. t. m. uspořádal zde dvánáctiletý pianista František Brava koncert a došel pochvaly. Osvědčil čistým a výtečným provedením 4 piec nejen velké vlohy své, nýbrž i zvláštní obratnost a zběhlost prstův. Mimo četné obecnstvo ráčili nejdůstojnější p. biskup J. V. Jirsík a svobodný pán Schrenk, c. k. krajský president, přítomni býti.

(K. A.) **Z Hlinska.** Před nedávnem zde koncertovala Barbora Blažilová na fysharmoniku. Osvědčila hezké nadání, místem svou velkou technikou a živým pojmutím přednešených skladeb. Zvláště vynikla ve směsi z národních písní a v ouvertuře z „La Somnambula.“ Přejeme jí zdaru na její pouti a vytrvalosti, aby se jí poštětilo, vyniknouti ze všední prostřednosti. — Dne 17. t. m. navštívil nás pan Grauert Berliňan (?) se svým „Riesen-Accordionem“, po sprostou s ohromnou harmonikou, kterouž prý sám vynalezl. Popisovati nástroj tento nebudu, hru jeho posuzovati nesluší, poněvadž jest pod vší kritikou. Osvědčil málo umělosti, ale velkou smělost. Nástroj jeho nepříjemně uráží sluch, neboť jsou jeho zvuky nejasné a velmi hranaté, bass pak poměrně s violinem velmi hlučný a nízký.

Zprávy z Rakouska a z ciziny.

Filadelfia. Operní společnost Čecha Strakoše dávala zde opery: „Trovata, Lucia, Somnambula, Trovatore“ a jiné. Z představení dosáhla přednosti Verdiho „Trovata“, v nížto madame Colson hlavní úlohu hrajíc, bohatě nadaný talent pro opery italské osvědčila.

Koburg. Dne 5. t. m. dávala se tu nová opera „Diana ze Solange“ od vévody Arnošta, k nížto mu Otto Prechtler text byl napsal. Přítomni byli vévoda wirtemberský, intendant divadel hrabě Platen z Hanoveru a Dingelstedt z Výmaru, kapelník F. Liszt, básníci Putlitz, Tempelvey, Prechtler a mnozí jiní. Před divadlem byla u vévody skvostná hostina.

* **Milán.** (Opera *Uscocco*. — Petrocini. — Flétista V. Keler z Čech). Provozování nové opery „L'Uscocco“ od Petrociniho nebylo tedy odročeno až na karneval, jak sem Vám předešle psal, nýbrž stalo se už ke konci podzimní stáciony a bylo jedenkrát opakováno. Liberetto jest od p. Fortise; děj se koná na začátku sedmnáctého století a zakládá se na poměru, kterýžto tehdejšího času panoval mezi republikou Veneciánskou a mezi slovanskými uprchlíky z Turecka, jmenovitě z Albanie, obývajícími námořní krajiny kolo Rjegy a blízké ostrovy. Látka jest trochu rozvláčná a tím i nejpádná, že básník svého hrdinu na milenky hlavně magnetismem účinkovati dá. Hudba k této operě jest velmi pilně a bedlivě sestavena a propracována; první dějství má překrásné momenty a může se za dokonalé považovat; v ostatních třech dějstvích ale mizí víc a více ráznost, celek ochabuje a dílo nejsouc ku konci alespoň zajímavými a velikolepými efekty opatřeno, zmizí v nepatrnost a ztratí téměř veškerou svou cenu. Opera jest tedy dosti pilně a dobře pracována, ale bez velkých efektů, a kde ty scházejí, tam se Italian nudí. Jedině výtečný zpěv paní Lafonové byl snad příčinou, že se směla celá opera dohrát a že tak nemilosrdně nepropadla, jak to při takovýchto výtvorech obyčejně bývá. — Maestro Petrocini, Florenčan, jest ještě mladý muž a vychovanec mistra Mercandantea, nikoliv ale Mayerbeera, jak některé německé listy vytrubují. — Nyní máme v Miláně ticho a sluch i zrak může sobě oddechnout, aby se posilnily na vše, co je v tomto dlouhém karnevalu očekává. Zimní stagione „a la scala“ započne 26. t. m., a jak Angličan listu budoucích ministrů očekává, s takovou a snad větší toužebností očekávají Milánčané veřejné prohlášení všech zpěvákův a zpěvkynů, hlavně ale tanečnic, jimž dlužno jest, tak kritické obecenstvo po dva měsíce baviti, tisíce dvacetníků sobě v potu tváři vydělati a pak si buď jmena světoslavného získati, neb ale vypískanu a zapomenutu býti. — Minulý týden dával p. Václav Keler (snad flétista Josef Köhler, žák prof. Eisera, nar. r. 1809 v Novém městě (Neustadt) v kraji Litoměřickém, jenž r. 1822 do konservatoria vstoupiv, jej r. 1828 absolvoval a do Modeny se odebral. Pozn. Red.) vychovanec Pražského konservatoria, dva koncerty na fletnu v divadle S. Radegonda; výtečnou hrou vzbudil u obecenstva náramného potlesku, a zdejší kritika ho staví mezi první virtuosity svého nástroje. P. Keler jest komorní virtuos vévody Modenského, živé to vysvědčení dokonalosti českého konservatoria.

Neapol. Opera „Simon Boccanegra“ od Verdiho došla neslýchaného výsledku. Verdi byl 15krát volán. Overtura a finale byla ohromným potleskem odměněna. — Znamení výtečník na housle, Sivori, vystoupil zde v koncertech.

Pešť. Slečny Karolina a Virginie Ferniové, kteréž ve Vídni tolik furore nadělaly, daly zde první svůj koncert s nejskvěleším výsledkem.

** **Vídeň.** (Koncerty. — Don Juandle originalní partitury. — Stegmayer. — Spolek hudebních dilettantův. — Ústav hudebních umělcův. — Oratoria). Chceš-li mít ponětí o naší koncertní saisoně? Nuže, postavte se k nárožním domům, kde se návštějí koncertní přílepují! Jaká to směsice Vídeňského hudebního života! Tu visí návštějí: „Paradies und Pari“ od R. Schumanna, vedle toho koncert pana Grünwalda, jenž na drvestroji (Holzinstrument) hodlá dokázati, že není ze dřeva; onde spatříte oratorium „die Jahreszeiten“ od Haydna, tu koncert na cyteru, jež dávají oblíbené mladé slečinky, sestry Mina a Flora Novotné; tam opět koncert pianistky Klary Schumannové, roz. Wieckové; zde koncert houslisty pana Šípka, tam kvartetní zábavy pana Hellmesbergra a množství jiných návštějí, nemluvíce o nesčíslné řadě tak zvaných koncertů pana Strausse, v kterých jen polka a valčík panují. Než, hle ještě jedno návštějí oznamující v Karlově divadle novou operetku od Offenbacha „Das Mädchen von Olisanza“, a vedle ní po straně cedule, ježto oznamuje v c. k. divadle starého veterana „Don Juana od Mozarta! Co myslíte, jak mi Mozart přichází? Ano, připadá mi, jak by k nynějším komponistům říci chtěl: „Jsem dychtiv, pakli skladby Vaše tak často a po tak drahých letech oznámeny budou jako moje!“ Mluvě o „Don Juanu“ oznamuji Vám, že byla tato opera dne 18. prosince v c. k. operním divadle provozována. Však je to něco důležitého? Nikoliv, avšak to je zajímavé, že dle originalní partitury se dávala, to jest že na místo prosy recitativy a dvě pro Vídeň nové arie provedeny jsou. Ptáte se jaké arie? V prvním dějství třetí arie Elviry a pak arie do F-dur pro Masetta, jakož i zastaveničko Don Juana (v 2. dějství), které na mandolinu přednášeno jest. — V tomtéž divadle jest prý pan Stegmayer za kapelníka na místo Barbieriho, jenž se k divadlu do Štýrského Hradce dostal, ustanoven. Praha zná Stegmayera. Řídil za času Stögrova divadla v růžové ulici české opery, kdež si také velkých zásluh o studování dotčených oper získal. — Ostatně Vám bude povědomo, že se zde tvoří spolek hudebních dilettantův, kteřížto orchestralní skladby dávati hodlají, avšak rozchází se těm pánům o dilettanty na foukací nástroje, k nimžto se málo ochotníků hlásí. — Ústav hudebních umělcův pro sirotky a vdovy provozoval letos opět o vánocích Haidnovy „Roční počasy“ (Jahreszeiten). Víte, proč pravím „opět“? Protože se spolku tomu vytýká, že jen ustavičně „Schöpfung“ a „Jahreszeiten“ provozuje. Ale co na plat! Haydnova oratoria poskytují dobrých příjmů, co zatím jiná ničehož nevynášejí. Vyděli sme to vloni, když se Paulus od Mendelssohna provozoval. Sotva se ústavu polovice obyčejného příjmu dostala. Ostatně si letos obecenstvo Vídeňské stěžovat nemůže, že jiných oratorií neslyší, neboť zpěvácký spolek vedením p. Herbecka provozoval již „Judas Makabäus“ od Händla, dne 19. pros. dával Musikverein „Paradies und Pari“ od Schumanna a zpěvácký spolek vedením p. Stegmayera provede nové oratorium od Hillera a jedno od K. Eckerta, ředitele c. k. operního divadla, jež sám skladatel řídit bude.

Úmrtí. Král. dvorní hudebník a známý výtečný houslista Damm zemřel dne 27. listop. v Berlíně. On složil oratorium „Die Sündfluth“ (Potopa světa). — Znamení italský zpěvák Vincenzo Galli zemřel dne 22. listop. v Miláně.